

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Наставна програма

ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК

за I година

**Гимназиско образование
(експериментална настава)**

Скопје

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставен предмет	Германски јазик
Вид/категиорија на наставен предмет	Задолжителен
Година на изучување	I (прва)
Ниво на изучување	По првата година од изучувањето на германскиот јазик во I година, треба да се достигнат напредни знаења од рамништето A2 според Заедничката европска реферетна рамка за јазиците.
Теми/подрачја во наставната програма	▪ Опкружување: семејство, другари, познати личности, идоли, изглед, облека, карактерни особини ▪ Училиште: училишни активности, образование, професии, планови и желби ▪ Секојдневие: живеење, исхрана, здравје, секојдневни активности, слободно време, хоби, спорт и празници ▪ Природна околина: околина, животни, живот в град и в село, временски услови и клима ▪ Медиумите и социјалниот ангажман: училиштен весник, младите и современата техника ▪ Светот околу нас: патувања, сообраќај и ориентирање, учење странски јазици и германскојазичните земји ▪ Култура и интеркултурна комуникација
Број на часови	6 часа неделно / 216 часа годишно
Опрема и средства	• компјутер, печатач, проектор, табла, CD/DVD-плеер, интерактивна табла, Интернет, образовни софтвери • фотографии, постери, слики, флеш-карти, нагледен материјал • учебник, прирачници, еднојазични речници (германско-германски речник). - двојазични речници (мајчин јазик-германски јазик, англиски јазик – германски јазик) во печатена и/или електронска форма, списанија во печатена и/или електронска

	форма
Норматив на наставен кадар	- завршени студии по германски јазик и книжевност - наставна насока, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС. - завршени студии по германски јазик и литература – наставна насока, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС. - завршени студии по германски јазик и книжевност/литература - друга насока и со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС. - завршени двопредметни студии по македонски и германски јазик, со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС. - завршени студии по германски јазик (со звање дипломиран филолог), со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС. - завршени студии по германски јазик на друга студиска програма во комбинација со друг јазик , со здобиена соодветна педагошко-психолошка и методска подготовка на акредитирана високообразовна установа, VII/1 или VIA според МРК и 240 ЕКТС.

-----

¹ Називот на темата е формулиран согласно со соодветната лексика што превладува во неа, но при избор на учебник и/или на друг дидактички материјал треба да се земат предвид јазичните функции, лексичките единици и граматичките структури застапени во целата наставна програма, без оглед на тоа како се распоредени по темите во наставната програма.

РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕТО

Тема 1: **ОПКРУЖУВАЊЕ: СЕМЕЈСТВО, ДРУГАРИ, СЛАВНИ ЛИЧНОСТИ, ИДОЛИ, ИЗГЛЕД, ОБЛЕКА, КАРАКТЕРНИ ОСОБИНИ**

Вкупен број часови: 36

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на да:

1. разбере кратки, едноставни говорени текстови од секојдневието, како дијалози, интервјуа, песни, соопштенија;
2. разбере јасно структурирани пишувани текстови и да најде конкретни информации што се однесуваат на познати теми, како белешки, табели, реклами, лични писма, пораки, покани, адаптирани раскази и сл;
3. напише кратки, едноставно структурирани пораки со едноставни зборовни изрази и реченици за да се опише себеси и да ги опише своето семејство, своите пријатели, славни личности и сл;
4. комуницира усно, извршувајќи рутински задачи што наложуваат едноставна и директна комуникација и да применува кратки, едноставни искази што се однесуваат на области од најнепосредна лична важност (на пример, основни лични и семејни информации, пријатели, славни личности и сл.);
5. применува соодветни стратегии за пишување, за зборување, за разбирање при слушање и при читање, како и стратегии за учење за да ја заврши задачата што самиот си ја поставил или со која се соочил; и
6. ги споредува елементите од општествено-културниот живот на своите врсници од германскојазичното подрачје и да си ги збогатува познавањата за сопствената култура.

а) Јазични функции

- давање и барање информации при воспоставување личен контакт
  - *Ich bin Luca. Dein Austauschschüler.*
  - *Hallo Luca, es freut mich, dich endlich persönlich kennenzulernen. Ich kenne dich nicht so gut, kannst du mir ein bisschen mehr von dir erzählen?*
- опишување личности
  - *Wer ist dieser Mann mit blonden Haaren da? Den kenne ich gar nicht.*

Стандарди за оценување

- Се претставува себеси и претставува други лица.
- Пренесува информации од воспоставени контакти.
- Искажува чувство на страв или на задоволство на мошне едноставен начин.
- Одговара на поставени прашања.
- На едноставен начин си го искажува мислењето во секојдневен разговор.
- Изразува наклонетост или ненаклонетост.

– *Was? Du kennst du ihn nicht? Das ist mein Lieblingssportler Lukas Podolski.*

▪ опишување семејни односи

– *Ich wohne in einer Großfamilie und habe fünf Geschwister.*
– *Wow, fünf Geschwister! Bei euch ist sicher immer etwas los. Das ist doch sicher auch manchmal nervig, oder?*

▪ изразување согласување и несогласување

– *Die Brille steht ihm total gut.*
– *Das finde ich auch.*
– *Die Hose passt mir ganz gut. Findest du auch?*
– *Nein, sie passt dir überhaupt nicht. Probier mal eine größere!*

▪ изразување знаење и незнаење

Weißt du, ob wir morgen bis 14.00 Uhr Schule haben?
Ich weiß nicht genau, ob wir Hausaufgaben haben.

▪ давање комплименти

Deine kurzen dunklen Haare stehen dir super!
Du siehst jetzt wie ein Star aus!

▪ искажување задоволство

Wir sind so froh, dass uns so nette Gastschüler besucht haben.
Es waren die schönsten Feiertage des Jahres, ich war im siebten Himmel.

▪ изразување изненадување

Das ist komisch, so etwas habe ich nicht erwartet!
So eine Überraschung! Wer hätte das geglaubt?
Das ist erstaunlich!

▪ изразување желби и надеж

Ich wünsche dir alles Gute!
Ich hoffe, wir bleiben in Kontakt!

▪ Му поставува на соговорникот дополнителни прашања кога има нејасност во разговор.

▪ Дава предлози и реагира на предлозите на соговорникот.

▪ Ги разбира најважните информации во исказите.

▪ Ги препознава важните информации во пораката и

▪ Составува порака според модел.

▪ искажување предупредување <i>Das ist zu gefährlich. Sei vorsichtig!</i> <i>Pass auf!</i> <i>Da musst du besser aufpassen!</i> ▪ прераскажување настан <i>In den letzten Ferien habe ich gejobbt. Vier Wochen lang habe ich in einem Supermarkt gearbeitet. Das war ganz schön anstrengend, aber ich habe endlich ein bisschen Geld verdient. Übrigens, ich war am 15. September im Taylor-Swift-Konzert. Die Eintrittskarte habe ich selbst bezahlt. Leider hat sie 50 Euro gekostet.</i>	
б) Лексички единици ▪ семејство и роднински врски <i>die Eltern, die Mutter, der Vater, die Großeltern, die Geschwister, die Tochter, der Sohn, die Schwester, der Bruder</i> ▪ интереси <i>Sport machen / treiben, Bücher lesen, fernsehen, ins Kino / Theater gehen, Rad / Skateboard / Snowboard / Inlineskates fahren, wandern, klettern, angeln, joggen, schwimmen gehen</i> ▪ изглед <i>die Größe: klein, groß, mittelgroß</i> <i>die Augenfarbe: blau, grün, braun</i> <i>die Haare: kurz, lang, locking, kraus, glatt, dunkel, blond</i> <i>das Outfit: modern, altmodisch, schick, elegant, sportlich, lässig</i> ▪ облека <i>die Hose, die Jacke, der Pullover, das Kleid, der Mantel, der Rock, der Anzug, das T-Shirt, die Bluse, das Hemd</i> ▪ карактерни особини <i>nett, freundlich, höflich, hilfsbereit, korrekt, arrogant, frech, ängstlich, schüchtern, verwöhnt, ehrlich, neidisch, eifersüchtig</i>	▪ Разбира кратки усни искази и пишувани текстови што содржат често употребувана лексика и интернационализми. ▪ Поврзува и издвојува зборови и изрази во кратки пишувани текстови. ▪ Издвојува информации од краток пишуван текст со содржини од непосредна лична важност. ▪ Го разбира значењето на непознатите зборови во дадениот контекст. ▪ Споредува и разликува лексички единици во германскиот и во мајчиниот јазик. ▪ Поврзува делови од текстот во кохерентна целина. ▪ Применува новонаучени зборови во нов контекст.

в) Граматички структури

- Перфект за изразување минат настан од слаби, јаки и неправилни (мешовити) глаголи
*lernen, holen, hören, spielen, sagen, antworten, fragen, arbeiten
sehen, schreiben, sprechen, fallen, tragen, rufen, schreien,
treffen, finden, schlafen, gehen, fahren, kommen, laufen, essen,
trinken, nehmen
bringen, denken, kennen, rennen, brennen, nennen, wissen*
- глаголи со дативен објект
*gefallen, gehören, stehen, passen, schmecken, helfen,
gratulieren, antworten, danken, absagen, folgen, glauben,*
- глаголи со акузативен објект
*haben, finden, suchen, es gibt, besuchen, anrufen, stören,
hören, öffnen, trinken, essen, genießen, planen, fotografieren,*
- именки со определен и со неопределен член
*Heidi Klum ist ein bekanntes Supermodel. Sie ist auch die
Moderatorin der TV-Sendung „Germany’s Next Topmodel“.*
- зборообразување: придавки со суфикси: *-ig, -lich* и *-isch*:
*neugierig, lustig, mutig, witzig, eifersüchtig, langweilig
freundlich, ordentlich, hässlich, höflich, persönlich.
fantastisch, sympathisch, ironisch, musikalisch, komisch,*
- придавки во предикативна употреба
*Die Moderatorin von VIVA ist überhaupt nicht sympathisch, sie
ist arrogant.
Ihr Zimmer ist total chaotisch, aber es muss eigentlich ordentlich
sein.*
- придавки во атрибутивна употреба
– *Wie findest du den grünen Mantel?*

- Прави разлика меѓу јаки и слаби глаголи.
- Ги разликува глаголите според помошниот глагол (*haben* или *sein*) во перфект.
- Образува перфект за изразување минат настан од јаки, слаби и неправилни (мешовити) глаголи.
- Идентификува глаголи со дативен објект.
- Применува дативен објект во реченичен исказ.
- Препознава глаголи со акузативен објект.
- Користи акузативен објект во едноставни реченици.
- Степенува и употребува придавки во предикативна и во атрибутивна употреба.
- Препознава и употребува определен и неопределен член со именките.
- Препознава и применува одречен збор во реченица.
- Применува прилози за време.
- Ги употребува предлозите *mit* и *ohne* со датив, одн. Со акузатив.
- Поврзува делови од текстот во кохерентна целина со употреба на конектори.
- Разликува долги и кратки самогласки.
- Изговара зборови со долги и кратки самогласки.
- Разликува интонација во прашална и во исказна реченица
- Акцентира зборови и реченици.

– *Er gefällt mir sehr. Ich finde die großen bunten Knöpfe sehr schick. Ich nehme ihn.*

▪ придавки во адвербијална употреба

– *Antworte nie zu schnell und chaotisch.*
– *Gestern habe ich mein Zimmer gründlich aufgeräumt*

▪ одречните зборови: *nein* и *nicht*

– *Wer ist eigentlich Claudia Schiffer?*
– *Was, die kennst du nicht?*
– *Nein. Ist sie Schauspielerin?*
– *Ja, sie hat schon ein paar Mal in einigen Filmen gespielt, aber das ist nicht ihr Beruf.*

▪ одречен членски збор *kein*

– *Ich kaufe Karten für das Konzert. Kommst du mit?*
– *Leider habe ich kein Geld mehr.*

▪ временски прилози

zuerst, plötzlich, dann, danach, endlich, zuletzt, vorher, nachher

▪ предлози со именски збор во датив (*mit*) и предлози со именски збор во акузатив (*ohne*)

Wir machen jedes Wochenende mit meinen Freunden einen Ausflug in der Nähe unseres Wohnortes.
Ohne meine Familie kann ich nicht leben.

▪ независнословени реченици со приредниците

(приредувачки сврзници) *und, oder, aber, denn* и *sondern*
Er ist der Sohn des Kochs und hat dort gejobbt, aber es war ihm langweilig, denn die Arbeit war ziemlich anstrengend. Bleibst du heute Abend zu Hause oder kommst du mit ins Konzert? Seine Arbeit finde ich nicht anstrengend, sondern er spielt das Opfer.

▪ изговор на долгите и на кратките слоготворни самогласки:

/a:/, /e:/, /ɛ:/, /i:/, /o:/, /u:/, /ø:/, /a/, /ɛ/, /ɪ/, /ɔ/, /ʊ/, /œ/ и на неслоготворната согласка: */j/*. графицијата <ie> со изговор во

нагласен слог: /i:/ и во ненагласен слог: [iə]

Haar, fahren, raten

Idee, sehen, geben

Nähe, erzählen, Käse

ihr, Kino, Fieber

ohne, Oma, so

Uhr, rufen, Schule

früh, Schüler, müdepassen, Apfel, Flasche

kennen, lernen, denken

hässlich, ändern, Geschäft

schlimm, Finger, Ring

- *Sonne, sollen, wollen*

Suppe, furchtbar, gesund

tschüss, hübsch, Mülleimer

Chemie, sie, nie

Familie, Linie, Serie

Примери за активности:

- **Практични активности:** Учениците вежбаат разбирање при слушање текстови (од радио- и ТВ-емисии, поткасти, кратки видеа) приспособени кон должината и степенот на сложеност на јазичните познавања. вежбаат изговор на кратки и на долги самогласки, ритам и интонација карактеристични за германскиот јазик. го вежбаат правописот. поврзуваат наслови со кратки текстови, илустрации и фотографии. идентификуваат лексички единици, зборовни состави и граматички структури во текст. дополнуваат текстови со празнини. опишуваат предмети и слики.
- **Квиз:** Учениците, поделени во мали групи, се натпреваруваат на квиз со прашања од видот „Именувај го предметот на сликата заедно со родот на именката“ од лексичките единици што се називи на делови од облека.
- **Симулации и играње улоги:** Учениците пеат, рецитираат, глумат и изведуваат игри на улоги и вежбаат едноставни дијалози во реални комуникациски ситуации.
- **Креативни активности:** Учениците изработуваат проекти, плакати, изработуваат мисловни карти, презентации, летоци и брошури. прераскажуваат настани. пишуваат нова верзија на крајот или на друг изоставен дел од приказна. го реконструираат редоследот на текстот врз основа на препознавање на временските и на причинско-последичните односи.
- **Индивидуални активности:** Во секојдневните комуникациски ситуации, учениците умеат така да ги пренесат говорените и пишуваните искази од германски на мајчин јазик и обратно што ја овозможат разбирливоста на клучните искази.

Тема 2: УЧИЛИШТЕ: УЧИЛИШНИ АКТИВНОСТИ, ОБРАЗОВАНИЕ, ПРОФЕСИИ, ПЛАНОВИ И ЖЕЛБИ

Вкупен број часови: 36

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на да:

1. разбере кратки едноставни говорени текстови од секојдневието, како дијалози, интервјуа, разговори и соопштенија.
2. разбере јасно структурирани пишувани текстови и да најде конкретни информации што се однесуваат на познати теми, како распоред на часови, дијаграми, реклами, кратки биографии, интервјуа и сл.;
3. напише кратки, едноставни и структурирани пораки и лични писма со едноставни зборовни состави и реченици за да ги опише училишните активности, своето омилено занимање, плановите за иднината и сл.;
4. се изразува усно, извршувајќи и рутински задачи што наложуваат едноставна и директна комуникација за да ги опише своите интереси и училишните активности, за да го искаже своето мислење за теми од најнепосредна лична важност и да информира за своите планови и желби;
5. споредува елементи од социокултурниот живот на своите врсници од германскојазичните земји и ги збогатува познавањата за сопствената култура; и
6. пренесува главни пораки од кратки говорени и пишувани текстови од германски на мајчин јазик и обратно.

а) Јазични функции

- објаснување ситуации
  - *Wir müssen doch für Sozialkunde ein Interview mit einem Parteimitglied machen. Wollen wir das gemeinsam machen?*
  - *Ja, gern. Kennst du jemanden aus einer Partei?*
  - *Eigentlich nicht, aber wir erklären unser Projekt und wir machen dann sicher unser Interview.*
- искажување лутина
  - *So, jetzt ist es aber genug! Kannst du mir mal zuhören? Ich spreche mit dir!*
  - *Ja, was denn?*
- нудење помош
  - *Soll ich dir bei Mathe helfen?*
  - *Ja, danke. Das ist nett von dir.*
- одбивање помош
  - *Ich habe bemerkt, dass du in der letzten Zeit schlechte Noten bekommst. Brauchst du Hilfe?*

Стандарди за оценување

- Реагира на одредени ситуации со соодветни искази.
- Искажува (чувства на) лутина и (на) радост на едноставен начин.
- Му поставува на соговорникот дополнителни прашања кога има нејасност во комуникацијата.
- Применува изрази за барање, за нудење и за одбивање помош.
- Ги подредува интересите според важноста.
- Искажува допаѓање и недопаѓање.
- Употребува изрази за искажување молби и барања.
- Покажува заинтересираност и незаинтересираност.
- Си го проценува и си го приспособува исказот во формална и во неформална говорна интеракција и

- *Nein, danke, ich schaffe es allein.*
- поставување прашања при недоразбирање и дообјаснување
- *Bist du jetzt zufrieden mit mir?*
- *Wie meinst du das? Kannst du das mir bitte näher erklären?*
- барање и давање совети
- *Was soll ich machen? Habt ihr vielleicht einen Tipp für mich?*
- *Du sollst im Unterricht aktiv mitmachen.*
- (искажување желби) пожелување, изразување некому убави желби
Ich wünsche dir viel Spaß!
Ich drücke dir die Daumen!
- образложување
Lisas Traumberuf ist Friseurin, weil Mode und Frisuren für sie total wichtig sind.
- именување и идентификување предмети
- *Was hast du in deiner Tasche?*
- *Ich habe meinen Laptop, mein Handy und meine Wasserflasche dabei.*
- *Und was ist das neben deinem Laptop?*
- *Das ist mein Notizbuch.*
- искажување допаѓање и недопаѓање
- *Arbeitest du gern mit anderen zusammen in einem Team?*
- *Ja, auf jeden Fall, das finde ich sehr interessant.*
- *Magst du Haustiere? Verbringst du gern Zeit in der Natur und bist du körperlich aktiv?*
- *Hm, nein, eigentlich nicht. Haustiere finde ich nicht so interessant.*
- искажување важност и неважност
- *Was ist für dich besonders wichtig in deinem zukünftigen Beruf?*

- Учествува со делумна активност во разговорот, одговара на прашања и повремено поттикнува интеракција преку поставување едноставни прашања.

– <i>Am wichtigsten finde ich es, Menschen zu helfen. Überhaupt nicht wichtig sind für mich die Arbeitszeiten.</i> ▪ <i>искажување молба и барање</i> <i>Kommen Sie morgen bitte vorbei, dann gebe ich Ihnen Bescheid.</i> ▪ <i>изразување учтивост</i> – <i>Darf ich Ihnen ein paar Fragen stellen?</i> – <i>Ja, klar, was wollten Sie noch wissen?</i> ▪ <i>искажување заинтересираност и незаинтересираност</i> – <i>Was interessiert dich am meisten?</i> – <i>Sport interessiert mich sehr, aber Technik interessiert mich überhaupt nicht.</i> ▪ <i>искажување колебање</i> <i>Bis jetzt weiß ich noch nicht. Ich denke noch darüber nach.</i> <i>Tja, ich weiß nicht. / Hm, findest du? / Ja, wirklich? / Bist du sicher? / Na ja, geht so. / Also, ich weiß nicht ...</i>	
б) Лексички единици ▪ <i>образовен систем и образовни институции</i> <i>der Kindergarten, die Vorschule, die Grundschule, das Gymnasium, das Abitur, die Hauptschule, die Realschule, die Gesamtschule, die Hochschule, die Universität</i> ▪ <i>училишни предмети</i> <i>der Stundenplan, Musik, Englisch, Deutsch, Französisch, Latein, Sport, Mathematik (Mathe), Mazedonisch, Albanisch, Türkisch, Informatik, Biologie, Chemie, Physik, Geschichte, Sozialkunde, Ethik, Religion, Erdkunde, Kunst</i> ▪ <i>училиштен прибор</i> <i>der Kugelschreiber, der Bleistift, der Füller, der Spitzer, der Radiergummi, der Block, der Taschenrechner, der Laptop, der Computer, der Ordner, das Heft, das Buch, das Lineal, das Blatt, das Papier, das Mäppchen, das Tablet, die Tasche</i>	▪ <i>Препознава и селектира позната лексика и зборовни состави во говорени и во пишувани текстови.</i> ▪ <i>Пренесува информации од говорени и пишувани текстови.</i> ▪ <i>Опишува лични искуства.</i> ▪ <i>Применува соодветни чекори во процесот на пишување.</i> ▪ <i>Применува неформален стил при пишување соопштенија и</i> ▪ <i>Применува новонаучена лексика при опишување нови ситуации.</i>

▪ училишни активности <i>eine Klassenarbeit schreiben, Tests machen / üben, Aufgaben lösen, rechnen, zeichnen, malen, schreiben, hören, lesen, vorlesen, aufsagen, merken, Hausaufgaben machen</i> ▪ училишни простории <i>das Klassenzimmer, der Lehrerraum, die Turnhalle, die Sporthalle, die Bibliothek, der Informatikraum, der Chemieraum, der Physikraum, der Sportplatz, der Deutschraum</i> ▪ професии <i>der Lehrer / die Lehrerin, der Bäcker / die Bäckerin, der Handwerker / die Handwerkerin, der Friseur / die Friseurin, der Polizist / die Polizistin, der Mechaniker / die Mechanikerin, der Programmierer / die Programmiererin, der Journalist / die Journalistin, der Ingenieur / die Ingenieurin, der Arzt / die Ärztin, der Verkäufer / die Verkäuferin</i> ▪ професионална ориентација <i>die Beratungsstelle, das Arbeitsamt, die Berufswahl, der Berufswunsch, die Ausbildung, das Praktikum, die Vor- und die Nachteile des Berufs, der Arbeitsplatz</i>	
в) Граматички структури: ▪ модалните глаголи во презент <i>können</i> (можност, знаење, умење, одобрување) <i>müssen</i> (неопходност, потреба, обврска) <i>sollen</i> (препорака, совет, намера, барање од друго лице) <i>wollen</i> (желба, волја, план) <i>dürfen</i> (одобрување, во одречна форма: забрана) <i>mögen</i> (наклонетост, пристрасност) ▪ претерит од полнозначните глаголи <i>sein</i> и <i>haben</i> – <i>Wo warst du denn gestern?</i> – <i>Ich war zu Hause, ich hatte Kopfschmerzen.</i>	▪ Го толкува значењето на модалните глаголи. ▪ Прави разлика при употребата на модалните глаголи. ▪ Ја идентификува позицијата на модалните глаголи во реченичната рамка. ▪ Применува модални глаголи при образување реченичен исказ. ▪ Прави разлика при употребата на модалниот глагол <i>sollen</i> во индикатив презент и во конјунктив претерит. ▪ Разликува форми за образување презент претерит од полнозначните глаголи <i>sein</i> и <i>haben</i>. ▪ Применува претерит од полнозначните глаголи <i>sein</i> и <i>haben</i>.

- модалниот глагол *sollen* во конјунктив претерит
Deine Note in Mathe ist sehr schlecht. Du solltest dich mehr anstrengen.
- глаголи со предлошки объект: предлог + датив
passen zu, gehören zu, sprechen mit, fürchten vor, träumen von, anfangen mit, aufhören mit, schmecken nach
- глаголи со предлошки объект: предлог + акузатив
achten auf, denken an, nachdenken über, sprechen über, sorgen für, warten auf, bitten um, informieren über
- именки со предлошки объект: предлог + датив
Angst vor, Bekannschaft mit, Beschäftigung mit, Frage nach, Freude an, Hilfe bei, Schutz vor, Abschied von, Wunsch nach
- именки со предлошки атрибут: предлог + акузатив
Antwort auf, Ärger über, Bitte um, Dank für, Erinnerung an, Entschuldigung für, Lust auf, Sorge um, Stolz auf, Wut auf
- придавки со предлошки атрибут: предлог + датив
zufrieden mit, abhängig von, beliebt bei, entfernt von, enttäuscht von, fähig zu, fertig mit, gut in/zu, beschäftigt mit
- придавки со предлошки атрибут: предлог + акузатив
bekannt für, böse auf, dankbar für, froh über, gespannt auf, geeignet für, glücklich über, gewöhnt an, offen für
- зборообразување – сложени именки
der Berufswahltest, der Berufswunsch, der Arbeitsplatz, die Karriereplanung, das Bewerbungsgespräch
- причински прилози: *deshalb, deswegen* и *darum*
An unserer Schule gibt es eine Theater-AG für die interessierten Schüler, deshalb gehen sie jeden Dienstag nach dem Unterricht dorthin.
Morgen schreiben wir eine Klassenarbeit in Mathe, deswegen müssen wir heute viel üben.
- допусниот прилог *trotzdem* и допусниот подредник (подредувачки сврзник) *obwohl*

- Идентификува и применува глаголи со предлог + датив и со предлог + акузатив.
- Препознава и користи именки со предлог + датив и со предлог + акузатив.
- Препознава придавки со предлог + датив и со предлог + во акузатив.
- Препознава и применува причински прилози.
- Препознава и прави разлика при примената на допусенприлог и на допусен приредник (подредувачки сврзник).
- Препознава и применува исказни реченици.
- Препознава и прави разлика при примена на причински прилог и на причински приредник и подредник (сврзници).
- Разликува долги и кратки самогласки.
- Изговара долги и кратки гласови и
- Изговара зборови разбирливо и применува правилна реченична интонација.

Ich mag Physik nicht, trotzdem ist der Physiklehrer mein Lieblingslehrer. Obwohl die Physikaufgaben meistens schwierig sind, kann ich sie fast alle lösen.

- исказниот (декларативен) подредник (подредувачки сврзник) сврзник) *dass*
Luisa hat gesagt, dass ihr der erste Schultag Spaß gemacht hat. Sie hatte keine Ahnung, dass die Schule so spannend sein kann.
- причинскиот приредник (приредувачки сврзник) *denn* и подредниците (подредувачки сврзници) *weil* и *da*
Zuerst gab es Stress, denn ich bin nicht pünktlich gekommen. Dann habe ich eine Stunde gewartet, weil die Sekretärin so lange mit ihrer Freundin telefoniert hat. Da ich in der Schule einen Schreibkurs gemacht habe, bin ich eigentlich ziemlich schnell.
- изговор на самогласките /o:/, /ø:/
doof, Sohn, Methode
Söhne, hören, lösen
- согласен изговор /h/ на графемата <h> во почетокот на зборот и на морфемата
höflich, gehören, Kindheit
- нечујната графема <h> како „продолжувачко“ <h> пред <r>, <l>, <m>, <n> и како слоговен иницијал
Fehler, Jahre, stehlen
- *Mühe, sehen, Schuhe*

Примери за активности:

- **Практични активности:** Учениците вежбаат разбирање при читање на текстови (песни, стрипови, статии од списанија за млади, дијалошки и монолошки текстови), приспособени на возраста и на нивото на јазичните познавања. вежбаат изговор на кратки и на долги самогласки, ритам и интонација, карактеристични за германскиот јазик. вежбаат правопис. поврзуваат огласи со личности. опишуваат фотографии и слики. издвојуваат потточки при читање текст. употребуваат двојазичен речник за толкување на непознатата лексика. дополнуваат текстови со празнини. поврзуваат прашања со одговори. оценуваат искази како точни и

како неточни. одговараат на прашања со повеќечлен избор. вметнуваат кратки реченици во текст и вежбаат тематско насочени дијалози и др..

- **Дискусија:** Учениците дискутираат на тема за можна идна професија.
- **Креативни активности:** Учениците изработуваат проекти (плакат, претстава, драматизација, скеч и др.). изготвуваат мисловни карти и презентации, летоци и брошури. прераскажуваат настани. пишуваат нова верзија на крајот или на друг изоставен дел од приказна. го реконструираат редоследот на делови од текстот врз основа на препознавање на временските и на причинско-последичните односи и др..
- **Индивидуални активности:** Во секојдневните комуникациски ситуации, учениците умеат така да ги пренесат говорените и пишуваниите искази од германски на мајчин јазик и обратно со што ќе ја овозможат разбирливоста на клучните искази.

Тема 3: СЕКОЈДНЕВИЕ: МЕСТО НА ЖИВЕЕЊЕ, ИСХРАНА, ЗДРАВЈЕ, СЕКОЈДНЕВНИ АКТИВНОСТИ, СЛОБОДНО ВРЕМЕ, ХОБИ, СПОРТ И ПРАЗНИЦИ

Вкупен број часови: 36

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на да:

1. разбере кратки едноставни говорени текстови од секојдневието како дијалози, интервјуа, разговори и соопштенија;
2. разбере јасно структурирани пишувани текстови и да најде конкретни информации во текстови на познати теми, како реклами, карти, менија, огласи, рецепти за готвење, покани, списоци за пазарување и сл.;
3. напише кратки, едноставни и структурирани пораки и лични писма поврзани со основните информации за живеење, исхрана, здравје, секојдневни активности, слободно време, хоби, спорт и празници;
4. се изрази усно, извршувајќи рутински задачи што наложуваат едноставна и директна комуникација за да ги опише омилените празници и да ги спореди празниците во својата земја со празниците во германскојазичното подрачје;
5. се изрази усно за да го опише своето местото на живеење, да искаже лично мислење и да даде совети поврзани со физичка активност и со здрави навики на живеење; и
6. пренесува главни пораки од говорени и пишувани искази или од кратки текстови од германски на мајчин јазик и обратно.

а) Јазични функции:

- опишување секојдневни ситуации
Hallo, ihr alle,
also, ich stehe um 6.45 Uhr auf, dusche und frühstücke bis

Стандарди за оценување

- Опишува активности од секојдневието.
- Употребува јазични средства за искажување предлози.
- Препознава зборовни состави за прифаќање и за одбивање предлози.

7.15 Uhr. Danach fahre ich mit dem Fahrrad zur Schule. Um 8.00 Uhr beginnt der Unterricht, er dauert kurz nach ein Uhr.

- опишување незгоди во секојдневието:
Du kannst es dir nicht vorstellen, was mir passiert ist. / Du glaubst es nicht! / So was hast du noch nicht erlebt! / O je! Und was ist dann passiert? / Was hast du dann gemacht?
- изразување сочувство и жалење
*Es tut mir sehr leid, dass du erkältet bist.
Schade, dass du eine Woche lang zu Hause bleiben musst.*
- опишување здравствена состојба:
  - *Heute kann ich nicht zum Fußballtraining kommen.*
  - *Was ist denn passiert?*
  - *Gestern bin ich gefallen und jetzt tut mir der rechte Fuß weh. Mein Fuß ist ganz rot und geschwollen. Deshalb kann ich nicht laufen.*
- прераскажување спортски настан
  - *Gestern Nachmittag waren wir im Stadion. Unsere Lieblingsmannschaft hat gespielt.*
  - *Und wie war es? Wer hat gewonnen?*
  - *Die Fans haben die ganze Zeit gejubelt. In der letzten Minute hat die andere Mannschaft ein Tor geschossen. Das Ergebnis war aber unentschieden.*
- договарање, прифаќање и одбивање предлози
  - *Könntest du die Getränke besorgen?*
  - *Ja, gerne. / Einverstanden. / Warum denn nicht.*
  - *Ich habe einen Vorschlag: Wie wäre es, einen DJ einzuladen?*
  - *Das geht leider nicht. / Das ist keine gute Idee. / Ich bin dagegen. / Dafür haben wir kein Budget.*

- Издвојува главни од споредни мисли.
- Применува правила за пишување покана.
- Искажува причинско-последични и временски односи.
- Набројува, спротивставува и образложува идеи.
- Разликува изрази за просторна ориентација.
- Ги пренесува главните пораки од пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики и
- Одговара на прашања и поставува едноставни прашања.

▪ пишување (електронска) покана <i>Lieber Sven, am Freitag habe ich Geburtstag. Den möchte ich gerne feiern. Ich mache eine Party! Dazu lade ich Dich herzlich ein. Die Party ist am 12. September um 19 Uhr. Kannst Du kommen? Ruf mich bitte an.</i> <i>Viele Grüße Deine Sofia</i> ▪ искажување времетраење <i>In drei Wochen bist du mit der Renovierung fertig! Bis Mitte Oktober machen wir die Diät. Von 12 bis 14 Uhr bietet die Kantine warmes Mittagessen an!</i> ▪ закажување термин, одредување време <i>Komm morgen zum Mittagessen! Könntest du am Samstag zum Abendessen bei mir sein?</i> ▪ опишување просторни односи <i>Das Bett steht links von der Tür. Unter das Fenster stelle ich den Schreibtisch. Der Schrank kommt in die Ecke.</i> ▪ искажување мислење и разговорни воведни флоскули <i>Meiner Meinung nach .... / Ich halte nichts davon. / Das ist doch klar. / Das ist doch selbstverständlich. / Das finde ich etwas übertrieben. / Ehrlich gesagt, ... / Wenn ich ehrlich bin, ...</i>	
б) Лексички единици ▪ секојдневни активности: <i>aufstehen, sich waschen, sich anziehen, frühstücken, ausgehen, fahren, schreiben, lernen, lesen, hören, spielen, trainieren, fernsehen, surfen, treffen, chatten</i>	▪ Препознава лексички единици и зборовни состави во даден контекст. ▪ Препознава и набројува лексички единици и зборовни состави од говорени и од пишувани текстови. ▪ Толкува информации поврзани со настани од секојдевието. ▪ Користи лексички единици и зборовни состави при пишување лично писмо.

- места за живеење
das Haus, die Wohnung, das Apartment, das Erdgeschoss, das Hochhaus, das Einfamilienhaus, das Reihenhaus, das Gebäude
- простории за живеење
das Wohnzimmer, das Esszimmer, das Schlafzimmer, das Kinderzimmer, das Bad, der Toilettenraum, die Küche, der Keller
- мебел и текстилни предмети
der Tisch, das Sofa, der Sessel, die Couch, der Stuhl, der Schrank, das Bett, das Doppelbett, der Teppich, die Lampe, die (Zimmer-)Decke, die (Tisch-)Decke, die (Bett-)Decke, die Bettwäsche, das Handtuch
- електрични апарати во домаќинство
der Fernseher, die Stereoanlage, der Lautsprecher, die Klimaanlage, der Kühlschrank, der Herd, die Mikrowelle, der Geschirrspüler, die Waschmaschine, der Trockner
- храна и пијалаци
das Brot, das Brötchen, das Mehl, das Müsli, das Getreide, die Nudeln, die Milch, die Butter, der Joghurt, der Käse, der Quark, das Ei, das Fleisch, die Wurst, der Fisch, das Obst, das Gemüse
- оброци и видови јадења
die Mahlzeit, das Frühstück, das Mittagessen, das Abendessen, die Vorspeise, die Nachspeise, der Nachtisch
- вкусови
süß, sauer, bitter, scharf, salzig
- посатки и прибор за јадење
der Topf, die Pfanne, der Teller, die Schüssel, das Glas, die Tasse, das Besteck, die Gabel, der Löffel, das Messer

- Применува самостојно извежбани лексички единици и зборовни состави за продукција на нови искази и
- Презентира усно едноставна тема со примена на позната, извежбана лексика.

- количество и мерни единици
das Kilo, das Pfund, das Gramm, der Liter, die Packung, das Päckchen, die Schachtel, die Flasche, das Stück, die Portion
- делови од човечкото тело
der Körper, der Kopf, der Arm, der Fuß, der Mund, der Zahn, der Finger, der Zeh, der Rücken, der Bauch, der Arm, der Hals, die Hand, die Nase, die Schulter, das Auge, das Ohr, das Bein
- здравствени состојби и болести
die Gesundheit, die Krankheit, der Schmerz, die Entzündung, die Erkältung, die Grippe, der Schnupfen, das Fieber, die Wunde, gesund, fit, krank, erkältet, übel, schwach
- лекови и начини на лекување
das Medikament, die Tablette, das Arzneimittel, das Rezept, die Salbe, der Tropfen, der Hustensaft, Vitamine und Mineralstoffe, verschreiben, einnehmen, behandeln, heilen
- видови спорт
die Sportart, der Sport, der Fußball, der Handball, der Volleyball, der Basketball, der Tennis, der Tischtennis, das Schwimmen, das Skifahren, das Klettern, das Radfahren
- спортски настани
der Wettbewerb, die Meisterschaft, der Wettkampf, das Halbfinale, das Finale, das Endspiel, die Olympiade
- подароци
das Geschenk, der Gutschein, die Glückwunschkarte, kaufen, schenken, senden, gratulieren
- организирање забави
die Party, der Geburtstag, der Karneval, die Feier, das Fest, die Organisation, die Einladung, die Stimmung, die Musik, die Band, die Musikgruppe, das Kostüm, die Maske, das Getränk,

<i>der Alkohol, das Bier, der Saft, das Essen, die Torte, sich amüsieren, einkaufen, besorgen, auswählen, einladen, feiern</i>	
в) Граматички структури ▪ перфект за изразување минат настан од глаголи со делива (нагласена) претставка и со неделива (ненагласена) претставка <i>absagen, einladen, ankommen, losfahren, anrufen, weggehen, bekommen, verlieren, vergessen, erreichen, ergänzen, missverstehen, gefallen, gehören, entschuldigen, empfehlen</i> ▪ перфект за изразување минат настан од глаголи што завршуваат на <i>-ieren</i> <i>telefonieren, studieren, diskutieren, analysieren, gratulieren</i> ▪ конјунктив претерит од модалниот глагол <i>können</i> и од полнозначниот глагол <i>haben</i> – <i>Könntet ihr euch bitte beeilen? Wir müssen noch so viel einkaufen.</i> – <i>Ja, wir sind gleich fertig. Da vorne gibt es Würstchen vom Grill. Ich hätte gerne eine Wurst.</i> ▪ предлози со двопадежна валентност во насочувачка определба при слаби глаголи што изразуваат промена на положбата: предлог + акузатив <i>stellen, legen, hängen, (sich) setzen</i> ▪ предлози со двопадежна валентност во просторна определба при јаки глаголи што изразуваат положба: предлог + датив <i>stehen, liegen, hängen, sitzen</i> ▪ глаголи со акузативен и со дативен објект <i>geben, schreiben, , schicken, bringen, wünschen, anbieten, , erzählen, leihen, , mieten, nehmen, stehlen, verraten, verschreiben, vorlesen, zeigen</i>	▪ Препознава глаголи со делив и со неделив префикс. ▪ образува реченични структури во перфект за изразување минат настан). ▪ Набројува глаголи што завршуваат на <i>-ieren</i>. ▪ Употребува перфект за изразување минат настан од глаголи што завршуваат на <i>-ieren</i>. ▪ Прави разлика во примената на глаголите со делив и со неделив префикс. ▪ Ја идентификува позицијата на помошниот глагол и на партиципот перфект на полнозначниот глагол во реченичната рамка. ▪ Го применува модалниот глагол <i>können</i> за изразување можност при образувањето реченичен исказ. ▪ Прави разлика при употребата на полнозначниот глагол <i>haben</i> во индикатив презент и конјунктив претерит. ▪ Разликува глаголи со предлог + датив и со предлог + акузатив. ▪ Применува глаголи со предлог + датив и со предлог + акузатив. ▪ Препознава глаголи со дативен и со акузативен објект. ▪ образува именки со наставката <i>-ung</i>. ▪ Прави разлика меѓу неопределените заменки. ▪ Препознава и применува предлози со двопадежна валентност (со датив и со акузатив). ▪ образува реченици со прилогот <i>außerdem</i>. ▪ Разликува долги и кратки самогласки и ▪ Разбирливо изговара зборови и применува правилна реченична интонација.

- зборообразување – именки со наставката *-ung*
die Wohnung, die Renovierung, die Sendung, die Erholung, die Unterhaltung, die Lösung, die Rettung, die Beratung
- неопределени и одречни заменки: *alles, einer, etwas, jeder, jemand, man, nichts* и *niemand*
Mein Vater hat heute etwas gekocht. An den anderen Wochentagen müssen meine Schwester und ich nichts kochen. Von Montag bis Freitag kocht für uns niemand, aber am Wochenende kocht immer jemand.
- прашалниот израз *bis wann*
– *Bis wann hast du das Umzugsauto gemietet?*
– *Bis morgen.*
- предлози со двопадежна валентност (со датив и со акузатив):
an, auf, hinter, in, neben, über, unter, vor и *zwischen*
- временскиот предлог *zu* (со датив)
Zum Mittagessen gibt es Kartoffelsalat mit Würstchen.
- прилогот *außerdem*
Das Fleisch ist noch nicht fertig, außerdem ist es zu viel für uns.
- изговор на самогласките /i:/, /i/, /u:/, /u/, /y:/, /Y/
ihr, sieht, Kino
Grippe, schlimm, Finger
Ruhe, rufen, Schule
- *Butter, Kuss, muss*
früh, Schüler, müde
tschüss, Rücken, hübsch
- графичката <ie> со изговор во нагласен слог: /i:/ и во ненагласен слог: /iə/

во нагласен слог: *Biografie, sie, Fantasien*

во ненагласен слог: *Familie, Serie, Ferien*

- изговор на придавските наставки *-lich, -ig, -isch*
nützlich, höflich, persönlich.
vorsichtig, freiwillig, neugierig.
fantastisch, chaotisch, sympathisch.
- изговор на согласните групи /ks/, /kst/
<ks>, <kst>: *links, du trinkst, du bäckst*
<x>, <xt>: *Fax, Tax, Experiment*
<gs>: *sonntags, unterwegs, Umzugstag*
<chs>: *sechs, wechseln, aufwachsen*
- изговор на согласните групи /pst/, /lpst/, /ηst/, /çst/, /kst/,
/mst/, /st/, /rst/
<bst>, <lbst>: *Herbst, Obst, selbst*
<ngst>, <gst>: *Angst, am ruhigsten, magst*
<mst>: *Samstag, Filmstar, kommst*
<st>, <rst>: *Donnerstag, Wurst, hörst*

Примери за активности:

- **Истражувачки активности:** Учениците користат аудио-, видео- и печатени извори на информации. читаат и толкуваат текстови. опишуваат и покажуваат предмети, процеси, појави и настани. претставуваат слики и цртежи. се изразуваат во писмена форма, работат со компјутерска техника, образовни платформи, дигитални алатки и др..
- **Практични активности:** Учениците вежбаат разбирање при читање различни видови текстови (песни, стрипови, статии од списанија за млади) приспособени на возраста и на нивото на јазичните компетенции, вежбаат изговор на кратки и на долги самогласки, ритам и интонација карактеристични за германскиот јазик, вежбаат правопис, вежбаат дијалози, монолошки искажуваат содржини. поврзуваат огласи со личности. опишуваат фотографии и слики. издвојуваат потточни при читање текст. употребуваат двојазичен речник за толкување на непознатата лексика. дополнуваат текстови со празнини. поврзуваат прашања со одговори. оценуваат искази како точни и како неточни. одговараат прашања со повеќечлен избор. вметнуваат кратки реченици во текст и вежбаат тематско насочени дијалози и др..
- **Симулација и драматизација:** Учениците изведуваат игри на улоги, претстава, драматизација, скеч, поврзани со содржините.

- **Креативни активности:** изготвуваат мисловни карти и презентации, летоци и брошури. прераскажуваат настани, пишуваат нова верзија на крајот или на друг изоставен дел од приказна, изготвуваат плакат, аудио- и видеоснимки со содржини застапени во темата..
- **Индивидуални активности:** Во секојдневните комуникациски ситуации, учениците умеат така да ги пренесат говорените и пишуваниите искази од германски на мајчин јазик и обратно со што ќе ја овозможат разбирливоста на клучните искази.

Тема 4: ПРИРОДНО ОКРУЖУВАЊЕ: ОКОЛИНА, ЖИВОТНИ, ЖИВОТ В ГРАД И В СЕЛО, ВРЕМЕНСКИ УСЛОВИ И КЛИМА

Вкупен број часови: 36

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на да:

1. разбере кратки, едноставни говорени текстови од секојдневието како дијалози, интервјуа, разговори и соопштенија;
2. разбере јасно структурирани пишувани текстови и да најде конкретни, предвидливи информации во текстови на познати теми како брошури, реклами, покани, мапи на град, возни редови, временски прогнози сл.;
3. напише кратки, едноставни и структурирани пораки и лични писма поврзани со основни информации за својата околина, за животот во градот и на село, за временските услови и сл.;
4. се изрази усно, извршувајќи рутински задачи што наложуваат едноставна и директна комуникација за да ги опише омилените животни, предностите и слабостите на животот в град и в село и сл.;
5. се изрази усно за да го опише своето омилено животно, да ги истакне предностите и слабостите на животот в град и в село, да искаже лично мислење за климата и др.; и
6. пренесува главни пораки од говорени и пишувани искази или од кратки текстови од германски на мајчин јазик и обратно.

а) Јазични функции

- опишување временски услови
Heute ist das Wetter überwiegend sonnig, jedoch gibt es einige vereinzelte Wolken am Himmel. Die Temperatur liegt bei angenehmen 22 Grad Celsius und es weht ein leichter Wind aus Nordwesten.
- изразување предупредување
Achtung! Auch in Stand-by-Modus verbrauchen Computer Strom!
- давање совети за заштита на околината
Man kann Wasser sparen, wenn man duscht und nicht badet!

Стандарди за оценување

- Опишува временски услови и клима.
- Користи соодветни лексички единици и граматички структури кога дава информации за временските услови.
- Употребува лексички единици и зборовни состави за изразување предупредување.
- Дава практични совети за заштита на околината.
- Иницира разговор со соговорникот на позната тема.
- Констатира разлики меѓу животот в град и в село.
- Препознава зборовни состави за искажување задоволство, незадоволство и наклонетост.

Man spart ca. 80 Prozent Strom, wenn man Energiesparlampen benutzt.

- поттикнување разговор
- *Leon, fängst du vielleicht an? Du wohnst in der Stadt. Was ist so toll an der Stadt?*
- *Also ich finde die Stadt super! Denn da gibt es ein großes Freizeitangebot. Außerdem habe ich hier meine Freunde.*
- *Aber ist es nicht stressig in der Stadt?*
- *Na ja, manchmal schon, aber ich finde das Leben in der Stadt trotzdem interessanter.*
- споредување на животот в град и в село
Jonas findet das Leben in einer Kleinstadt interessanter als in einem Dorf, aber am interessantesten ist es für ihn in einer Großstadt. Deshalb möchte er aus seinem Dorf wegziehen.
- искажување задоволство и незадоволство
Ich möchte nicht aus meinem Dorf wegziehen, ich liebe die Natur. Mir gefällt das Leben in einer Großstadt gar nicht.
- искажување наклонетост
Ich lebe lieber auf dem Land, weil ich da mehr Ruhe als in der Stadt habe.
Ich esse am liebsten Obst und Gemüse aus dem Garten.
- опишување место
Matthias wohnt in Hörsten in Schleswig-Holstein. Im Dorf leben 98 Einwohner. Dort gibt es kein Gymnasium. Deshalb muss er täglich 11 Kilometer bis nach Rendsburg fahren.
- искажување зачестеност
Ich muss morgens immer sehr früh aufstehen. Ich reite fast jeden Nachmittag mit meinen Freundinnen aus. Abends bin ich oft am Computer und chatte.

- Дава опис на место.
- Искажува степен на честота.
- Формулира и образложува сопствен став.
- Искажува спротиставено мислење.
- Формулира потточки на дадена тема.
- Составува (електронско) писмо според зададена структура.
- Ги пренесува главните пораки од пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики и
- Одговара на прашања и поставува едноставни прашања.

▪ искажување став за зоолошките градини и мислење за начинот на чување животни – <i>Meiner Meinung nach leben die Tiere im Zoo fast wie in ihren natürlichen Lebensräumen.</i> – <i>Das finde ich nicht, weil die Tiere selbst in den modernen Gehegen zu wenig Platz haben.</i> – <i>Ich glaube, dass es für die Tiere nicht so schlimm ist.</i> – <i>Das stimmt so nicht. Denn man sieht doch, dass die Tiere oft aggressiv und frustriert sind.</i> ▪ искажување согласување и несогласување <i>Klar. / Sicher. / Natürlich. / Auf jeden Fall. / Du hast recht! Ich bin einverstanden. / Ich bin dafür.</i> <i>Das stimmt so nicht! / In keinem Fall. / Ich bin damit nicht einverstanden. / Ich bin dagegen. / Ich bin nicht dafür. / Da bin ich ganz anderer Meinung.</i> ▪ искажување спротивност <i>Das stimmt, aber .... / Einerseits ..., andererseits ...</i> ▪ искажување благодарност <i>Danke für alles! / Herzlichen Dank! / Danke, dass du mir geholfen hast!</i> ▪ пишување електронско писмо <i>Liebe Joana,</i> <i>danke, dass du dich in den Ferien um meine Katze Mitzi gekümmert hast. Ihr geht es jetzt wieder prima. Ich war gestern mit ihr beim Tierarzt. Er hat sie untersucht und gesagt, dass sie wieder gesund ist.</i> <i>Viele Grüße</i> <i>Deine Martha</i>	
б) Лексички единици:	▪ Идентификува и именува лексички единици и зборовни состави во говорен и во пишуван текст.

- временски услови и клима
das Klima, der Schnee, der Wind, der Regen, die Sonne, der Donner, der Blitz, der Hagel, der Nebel, der Regenbogen, das Eis, die Temperatur, die Wolke, kalt, kühl, nass, trocken, warm, heiß, bedeckt, bewölkt, heiter, sonnig, neblig, regnerisch
- елементарни непогоди и причини
der Klimawandel, die Erderwärmung, der Treibhauseffekt, das Gewitter, der Sturm, das Hochwasser, die Überschwemmung, die Trockenheit, die Hitze, die Schneelawine
- страните на светот
der Norden, der Süden, der Osten, der Westen
- животот в град
die Wohngemeinschaft, die Wohnung, der Verkehr, die Luftverschmutzung, der Abfall, der Müll, die Luftverschmutzung, die Universität, das Fremdspracheninstitut, die Miete, der Stau, die Fußgängerzone, der Stress, die Hektik, der Unfall, der Lärm, das Einkaufszentrum, die Sehenswürdigkeit
- животот в село
die Ruhe, die Stille, die Natur, das Landleben, die reine Luft, der Garten, die Landschaft, die Erholung, die Gemeinschaft, das Feld, die Wiese, der Bauernhof, der Wald, der Rasen, das Gras, der Obstbaum, anbauen, züchten, pflanzen, ernten, pflücken
- животот во внатрешноста на земјата
das Land, die Kleinstadt, das Landei, die Langeweile, die Busverbindung, die Provinz, das Gebiet, die Region
- домашни миленици
der Hund, die Katze, der Goldfisch, der Wellensittich, der Kanarienvogel, der Hamster, die Maus, das Meerschweinchen

- Селектира лексички единици и зборовни состави во текстови со позната или со помалку позната содржина.
- Пренесува информации поврзани со животната средина.
- Применува лексички единици при писмено и усно изразување.
- Употребува самостојно извежбани лексички единици за продукција нови неизвежбани искази и
- Презентира усно едноставна тема, применувајќи позната, извежбана лексика.

▪ животни на земјоделски имот <i>der Hahn, das Huhn, das Pferd, das Schwein, der Vogel, die Henne, die Gans, die Ente, die Pute, das Schaf, die Ziege, die Kuh</i> ▪ диви животни <i>der Löwe, der Tiger, der Elefant, der Panda, der Gorilla, der Affe, das Nashorn, die Giraffe, der Wolf, der Fuchs, das Eichhörnchen</i> ▪ зоолошки градини <i>das Gehege, das Gitter, der Käfig, der Besucher / die Besucherin, der Tierpfleger / die Tierpflegerin, das Futter, der Tierschutz, der Tierarzt / die Tierärztin, züchten, pflegen</i> ▪ циркус <i>der Clown, der Akrobat, das Zirkuszelt, das Zirkustier, der Wohnwagen, der Dompteur, die Akrobatik, der Seiltänzer, die Tribüne, der Zuschauer, die Manege, die Arena, der Auftritt</i>	
в) Граматички структури: ▪ бессубјектни („безлични“) глаголи: <i>es regnet, es schneit, es donnert, es blitzt, es hagelt, es scheint, es dämmt</i> ▪ конјунктив претерит од модалниот глагол <i>können</i> и од полнозначниот глагол <i>sein</i> <i>Könntest du dich bitte um meinen Hund kümmern? Nächste Woche bin ich in Urlaub und er darf nicht allein bleiben. Es wäre notwendig, dass du deine Katze zum Tierarzt bringst!</i> ▪ дефлекција на именките во датив множина <i>die Haustiere – den Haustieren</i> <i>die Pferde – den Pferden</i> <i>die Schweine – den Schweinen</i> <i>die Mäuse – den Mäusen</i> <i>die Hühner – den Hühnern</i>	▪ Ги разликува бессубјектните („безлични“) глаголи од другите глаголи. ▪ Применува бессубјектни („безлични“) глаголи во презент и во перфект. ▪ Образува реченици со конјунктив претерит од модалниот глагол <i>können</i> и полнозначниот глагол <i>sein</i>. ▪ Препознава именки во датив множина. ▪ Применува именки во датив множина во реченичен исказ. ▪ Идентификува наставки во генитив на сопствените имиња за искажување присвојност. ▪ Применува генитив на сопствените имиња за искажување присвојност. ▪ Идентификува придавка во реченица. ▪ Прави разлика при употребата на компаратив и на суперлатив.

- генитив на сопствените имиња:
Annas Hund, Max' Katze, Frau Dr. Müllers Patienten
- генитив од определен, неопределен, одречен и присвоен членски збор:
машки род е днина:
des/eines/keines/meines Tierarztes, Professors
среден род еднина:
des/eines/keines/meines Tieres, Meerschweinchens
женски род еднина:
der/einer/keiner/meiner Katze, Tierpflegerin
множина:
der/ <ø> / keiner/meiner Hunde.
- степенување на придавките и на прилогот *gern* (позитив, компаратив и суперлатив):
klein – kleiner – am kleinsten,
lang – länger – am längsten,
kurz – kürzer – am kürzesten,
groß – größer – am größten,
teuer – teurer – am teuersten,
viel – mehr – am meisten,
gut – besser – am besten,
lieb – lieber – am liebsten,
nah – näher – am nächsten,
hoch – höher – am höchsten.
gern – lieber – am liebsten.
- споредување со *als* и *wie* / *genauso ... wie /so ... wie*
Mein Hund ist genauso groß wie dein Hund, aber Andreas Hund ist größer als unsere Hunde.
- придавска дефлекција по определен член во номинатив
Der nette Tierpfleger ist heute nicht da.
Das enge Gehege gefällt mir nicht.
- Применува предикативно компаратив и суперлатив кај придавките.
- Ја разликува употребата на споредбените зборови *als* и *wie*.
- Ја препознава атрибутивната употреба на придавката.
- Прави разлика меѓу атрибутивна, предикативна и адвербијална употреба на придавката.
- Применува придавска дефлекција во номинатив.
- Употребува придавска дефлекција во акузатив.
- Користи придавска дефлекција во датив.
- Разликува звучни и беззвучни согласки.
- Изговара струјни и преградни согласки.
- Прави разлика при изговорот на согласките во зависност од гласовната околина во зборот и
- Изговара разбирливо зборови и применува правилна реченична интонација.

Die laute Veranstaltung ist endlich vorbei.

Die großen Pflanzen sind sehr schön.

- придавска дефлексија по определен член во акузатив

Den leckeren Kuchen gibt es am Kiosk.

Ich finde das kleine Haus auf dem Lande gemütlich.

Die Tiere bekommen jeden Tag gesunde Nahrung.

Ich möchte die lustigen Affen sehen.

- придавска дефлексија по определен член во датив

Wo ist das Nilpferd mit dem großen Zahn?

Was sagst du zu dem braunen Pferd?

Wir könnten doch gleich nach der letzten Stunde zum Pferdehof fahren.

Ich glaube, die süßen Tierbabys gefallen den jungen Besuchern am meisten.

- изговор на безвучната согласка /s/

<s>, <ss>, <ß>: *Chaos, Katastrophe, geschlossen, heiß, Gäste.*

- изговор на звучната согласка /z/

Sonne, Süden, fernsehen, lesen, Häuser

- изговор на согласката /ʃ/ и на согласните групи /ʃp/, /sp/, /ft/, /st/

<sch>: *Landschaft, Schmutz, frisch*

<sp>: *Spaß, Spaziergang, mitspielen*

<sp> *Prospekt, ausprobieren* (во латинска заемка и на морфемската граница)

<st>: *Stau, stressig, buchstabieren*

<st>: *fast, gestern*

- изговор на согласките: /b/ : <p>. <d> : <t>. <g> : <k>:

<b>: *Banane, Besuch, Oktober.*

<b>: *halb, abfahren, Verb.*

<p>: Partner, Pause, Opa.
 <d>: draußen, Ende, baden.
 <d>: Fahrrad, wild, Hand.
 <t>: Tasche, Futter, Hut.
 <g>: Gehege, fragen, aggressiv.
 <g>: Tag, Alltag, ich mag.
 <k>: denken, Klima, stark.

Примери за активности:

- **Истражувачки активности:** Учениците толкуваат карти за временска прогноза. слушаат и гледаат актуелни вести со временска прогноза. се информираат за временските катастрофи. прават интервју за климатските промени. изработуваат презентација за глобалното затоплување. читаат текстови со содржина поврзана со климата. даваат совети за зголемување на еколошката свест. изготвуваат проекти поврзани со опис на природна катастрофа и др..
- **Решавање проблем:** Учениците вршат анализа на причините и на последиците од климатските промени.
- **Дискусија:** Учениците дискутираат за животот в град и на село.
- **Практични активности:** Учениците вежбаат читање со разбирање текстови (песни, стрипови, статии од списанија за млади, дијалогски и монологски текстови) приспособени на возраста и на нивото на јазичните познавања. вежбаат изговор на кратки и на долги самогласки, ритам и интонација карактеристични за германскиот јазик. вежбаат правопис. поврзуваат огласи со личности. опишуваат фотографии и слики. издвојуваат потточки при читање на текст. употребуваат двојазичен речник за толкување на непознатата лексика. дополнуваат текстови со празнини. поврзуваат прашања со одговори. оценуваат искази како точни и како неточни. одговараат прашања со повеќечлен избор. вметнуваат кратки реченици во текст. вежбаат тематско насочени дијалози и др..
- **Креативни активности:** Учениците изработуваат проекти (плакат, претстава/драматизација, скеч и др.). изготвуваат асоцијатски мапи и презентации. изработуваат летоци и брошури. опишуваат ситуации. пишуваат нова верзија на крајот или на друг изоставен дел од приказна. го реконструираат редоследот на текстот врз основа на препознавање на временските и на причинско-последичните односи и др..
- **Индивидуални активности:** Во секојдневните комуникациски ситуации, учениците умеат така да ги пренесат говорените и пишуваните искази од германски на мајчин јазик и обратно со што ќе ја овозможат разбирливоста на клучните искази.

Тема 5: МЕДИУМИТЕ И СОЦИЈАЛНИОТ АНГАЖМАН: УЧИЛИШТЕН ВЕСНИК, МЛАДИТЕ И СОВРЕМЕНАТА ТЕХНИКА

Вкупен број часови: 36

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на да:

1. разбере конкретни, предвидливи информации во говорен текст како соопштенија, информации од медиумите, интервјуа и сл.;
2. разбере јасно структурирани пишувани текстови и да најде конкретни информации во текстови на познати теми како адаптирани статии од печатени весници и портали, текстови на интернетски форуми и на дружбени мрежи и сл.;
3. комуницира усно, извршувајќи рутински задачи што наложуваат едноставна и директна комуникација за да ги опише социјалните активности на младите, современите технологии и сл.;
4. се изрази усно за да ги опише техничките уреди и дружбените мрежи што ги користи, да ги истакне предностите и слабостите на интернетот и да го искаже личното мислење за дружбените мрежи;
5. состави писмени структурирани описи на настани, на минати дејствија и на лични искуства во лично писмо или кус состав; и
6. пренесува главни пораки од говорени и пишувани искази или од кратки текстови од германски на мајчин јазик и обратно.

а) Јазични функции:

- опишување начини на информирање:
  - *Wie informierst du dich über die neusten Ereignisse?*
  - *Meistens über mein Handy. Ich lese Nachrichten auf sozialen Medien oder auf Apps.*
  - *Welche Apps benutzt du?*
  - *Ich mag Instagram und Twitter. Da sehe ich viele Infos schnell und einfach.*
  - *Cool! Liest du auch Zeitungen oder schaust du dir Nachrichten im Fernsehen an?*
  - *Selten. Das finde ich oft zu langweilig oder langsam. Und du?*
  - *Ich auch. Manchmal schaue ich kurze Videos auf YouTube oder TikTok. Da gibt es oft Erklärungen zu aktuellen Themen.*
- искажување разбирање
Das verstehe ich ganz gut. / Ich weiß, was du meinst. / Das kenne ich. / Das ist mir klar. / Das macht Sinn. / Ach so! / Jetzt verstehe ich. / Genau, das kenne ich auch.

Стандарди за оценување

- Опишува начини на информирање.
- Применува јазични изрази при искажување разбирање.
- Препознава изрази за искажување процена.
- Индентификува начин на давање предлози.
- Употребува изразни средства за лично претставување.
- Обмислува, формулира и толкува едноставни текстови.
- Дава совети за користење социјални мрежи.
- Разликува изрази за формално и за неформално збогување.
- Споредува аналогни и дигитални медиуми.
- Истакнува предности и недостатоци на медиумите во писмена и усна форма.
- Го искажува и го образложува сопственото мислење за опасностите од прекумерно користење на социјалните мрежи.

- давање предлози:
Wie wäre es mit ...? / Vielleicht könnten wir .../ Sollten wir ...?/ Lass uns .../ Ich schlage vor, dass ... / Möchtest du ...? / Hättest du Lust auf ...?
- давање совети за користење на медиумите
*Ich empfehle dir, deine Bildschirmzeit zu begrenzen.
Du solltest darauf achten, welche Informationen du nutzt.
Achte darauf, dass du die Privatsphäre-Einstellungen überprüfst.
Denke daran, deine Passwörter sicher aufzubewahren.
Sei vorsichtig mit persönlichen Informationen im Internet.*
- искажување процена:
Das ist wirklich / sehr / viel zu / ganz / ziemlich / besonders / überhaupt / so / nicht gefährlich.
- лично претставување
Willkommen bei Live-Chat. Mein Name ist Jonas und ich bin heute der Moderator der Sendung „Aktuell“.
- збогување:
Mach's gut! / Bis bald! / Bis zum nächsten Treffen! / Alles Gute!
- опишување услови
  - *Kann ich bei der Redaktion mitmachen? Geht das? Was muss man können?*
  - *Ja, natürlich, geht das. Man muss kreativ sein und Ideen mitbringen. Natürlich muss man auch etwas von Technik und Computern verstehen.*
- искажување спротивност
*Dieses Computerspiel macht nicht dumm, sondern man lernt sehr viel.
Ich schreibe keine E-Mails, sondern nur WhatsApps.
Ich habe nicht mit Jana telefoniert, sondern gechattet.*

- Користи соодветни јазични структури за договарање.
- Ги пренесува главните пораки од пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културно-специфичната лексика и
- Известува подетално за можностите за социјален ангажман.

▪ исказување задоволство: <i>Wir sind sehr froh, dass wir anderen Menschen helfen können. Wir freuen uns so!</i> ▪ изразување мислење – <i>Was, du willst im Altenheim arbeiten? Meinst du nicht, dass das anstrengend ist?</i> – <i>Ich finde, dass es tatsächlich anstrengend ist, aber ich will trotzdem dort arbeiten.</i> ▪ исказување знаење <i>Ich weiß, dass Jugendliche heutzutage wenig Freizeit haben. Es ist mir auch bekannt, dass sie zu viel Zeit in sozialen Netzwerken verbringen.</i> ▪ исказување количество со број и мерна единица <i>Wir nehmen eine Packung Spaghetti, drei Dosen Tomaten, fünf Flaschen Mineralwasser und ein halbes Pfund Käse.</i> ▪ исказување неопходност: – <i>Was machst du denn so lange? Wir haben es eilig! Du weiß doch, dass der Zug in einer halben Stunde abfährt. Also, beeil dich ein bisschen.</i> – <i>Mach doch nicht so viel Stress!</i> ▪ договарање – <i>Treffen wir uns in einer Stunde am Marktplatz?</i> – <i>Ja, super!</i>	
б) Лексички единици: ▪ аналогни медиуми <i>das Printmedium, die Zeitung, die Zeitschrift, das Magazin, das Buch, das Radio, der Rundfunksender, das Fernsehen, der Fernsehsender, das Kino, der Kinofilm, die Werbung, das Plakat</i>	▪ Препознава и селектира лексички единици и зборовни состави во пишуван и во говорен текст. ▪ Употребува соодветни лексички единици и зборовни состави во комуникациската ситуација. ▪ Применува стратегии за учење нови лексички единици и структури.

▪ дигитални средства за информирање: <i>das Internet, die sozialen Medien, die sozialen Netzwerke, die Plattform, die Webseite, das Forum, der Video-Streaming-Dienst, der Podcast, das Onlinenachrichtenportal, die mobilen Apps, Instagram, Facebook, WhatsApp</i> ▪ споделување искуства <i>der Austausch, die Erfahrung, die Diskussion, das Gespräch, die Meinung, die Ansicht, die Idee, der Ratschlag, jemandes Sichtweise teilen, (sich) austauschen, berichten, erzählen, diskutieren, offen, ehrlich, aufgeschlossen, nützlich, konstruktiv, respektvoll</i> ▪ совети при користење електронски медиуми <i>E-Mails schicken, am Computer spielen, Medien nutzen, etwas aus den Medien erfahren, mit einem virtuellen Freund chatten, den Datenschutz und die Sicherheit beachten, sichere Passwörter verwenden, Informationsquellen überprüfen,</i> ▪ подготовка на училиштен весник <i>die Schülerzeitung, die Redaktion, der Redakteur, der Reporter, die Reportage, der Journalist, der Artikel, der Bericht, das Interview, der Interviewpartner, die Ausgabe, der Titel, planen, schreiben, recherchieren, interviewen, korrigieren, gestalten, fotografieren, entwerfen, koordinieren, drucken</i> ▪ организирање музички настани <i>die Musikveranstaltung, das Musikfestival, das Festivalgelände, der Veranstaltungsort, das Budget, die Bühne, die Szene, der Musiker, der Sänger, die Sängerin, der Künstler, die Band, planen, organisieren, einladen, verhandeln, werben, aufbauen, proben, beleuchten, ausstellen, koordinieren, abbauen</i> ▪ културен живот на младите <i>die Musik, Musik machen, live spielen, die Kunst, malen, zeichnen, an Ausstellungen und Kunstmessen</i>	▪ Препознава сличности и разлики меѓу лексички единици и зборовни состави во германскиот и во мајчинот јазик. ▪ Користи лексички единици при пишување електронско писмо и лично писмо. ▪ Известува за настани од лично искуство. ▪ Употребува самостојно и продуктивно унежбани и препорачани лексички единици и зборовни состави за продукција на нови искази и ▪ Правилно пишува познати зборови и правилно ги употребува интерпункциските знаци.

<i>teilnehmen, in Theater- und Tanzgruppen auftreten der Film und die Medien, der Kinobesuch, das Filmfestival, Kurzfilme oder Blogs auf YouTube, TikTok oder anderen Plattformen erstellen</i> ▪ видови општествен ангажман <i>die freiwillige Arbeit, ehrenamtlich arbeiten, die soziale und die ökologische Bewegung, das freiwillige soziale Jahr, Demonstrationen gegen den Klimawandel organisieren oder daran teilnehmen</i>	
в) Граматички структури: ▪ претерит на модалните глаголи – <i>Hi, Mark, na wie geht's so?</i> – <i>Gut, aber sag mal, warum warst du denn am Freitag nicht in der Disko? Durftest du nicht oder wolltest du nicht mitkommen?</i> – <i>Ach, ich musste zu Hause bleiben, ich hatte Streit mit meinen Eltern.</i> – <i>Warum?</i> – <i>Mein Bruder Tom und ich und wir konnten uns da auch nachts Filme anschauen. Wir haben jetzt keinen Zugriff auf die Netflix-App mehr. Unsere Eltern meinten, wir sollten mehr lernen.</i> ▪ глаголи со повратна замена во акузатив: <i>sich beeilen, sich streiten, sich erholen, sich treffen, sich freuen, sich anziehen, sich umziehen, sich ausziehen, sich entschuldigen, sich interessieren, sich erinnern, sich fühlen, sich entspannen</i> ▪ глаголи со повратна замена во датив <i>sich etwas ausdenken, sich etwas holen, sich etwas nehmen, sich etwas waschen, sich etwas ansehen, sich etwas kaufen, sich etwas überlegen, sich etwas vornehmen</i>	▪ Прави разлика меѓу модалните глаголи во презент и во претерит. ▪ Употребува модални глаголи во претерит. ▪ Идентификува повратни глаголи со повратна замена во акузатив и во датив. ▪ Образува реченици со повратни глаголи со повратна замена во акузатив и во датив. ▪ Препознава начин на образување на присвојни замени. ▪ Воспоставува однос помеѓу личните замени и присвојните членски зборови. ▪ Применува присвојни членски зборови во еднина и во множина. ▪ Користи спротивен приредник (приредувачки сврзник) за образување независноложени реченици. ▪ Прави разлика во изговорот на согласките во туѓи зборови. ▪ Го споредува изговорот на [ç] (ich-laut) и на [x] (ach-laut). ▪ Прави разлика при изговорот на [ç] (ich-laut) и на [x] ach-laut во зависност од гласовната околина во зборот и ▪ Изговара зборови разбирливо и применува правилна реченична интонација при нивното толкување

- повратната замена *sich* и личните замени во функција на повратни. во акузатив
mich, dich, sich, uns, euch
- повратна замена *sich* и личните замени во функција на повратни. во датив
mir, dir, sich, uns, euch
- присвојни членски зборови во номинатив, акузатив и датив:
Hey, das ist meine Zeitung, die kannst du einfach nicht mitnehmen.
Julia, dein Freund hat angerufen.
Jan ist sauer, denn er hat sein Handy verloren.
Dieses Haus gehört meinem Onkel.
Wie finden Sie Ihre neuen Praktikanten?
- спротивниот приредник (приредувачки сврзник) *nicht ..., sondern*
Davon habe ich nicht geträumt, sondern das habe ich tatsächlich erlebt.
- изговор на согласките /j/ и /g/. /ʒ/, /dʒ/
<j>: *Jacke, jung, jetzt, ja.*
<g>: *Gefahr, Ärger, gefallen.*
во француски зборови:
<j>: *Jury, Journalist, Jackett, Jargon, jonglieren.*
<g>: *Ingenieur, Genie, Etage, Reportage.*
во англиски зборови:
<j>: *Job, jobben, Jeans, Jazz, joggen,*
<g>: *Manager, Gym*
- графичката <ch> со изговор [ç] и [x]
Ich-Laut: *sprechen, möchten, Gesicht, Früchte, Bäume, Fächer, Küche, vielleicht, leuchten, solche, manche, Häuschen, Kätzchen.*

Ach-Laut:
acht, Nacht, auch, hoch, Buch.

Примери за активности:

- **Истражувачки активности:** Учениците читаат, слушаат и гледаат актуелни вести од германскојазичните земји. се информираат за најновите настани. прават интервјуа за користењето на дружбените мрежи и социјалното ангажирање на младите. читаат текстови со содржина поврзана со општествениот ангажман.
- **Решавање проблем:** Учениците ги анализираат предностите и слабостите на прекумерното користење на медиумите. даваат совети за заштита на личните податоци при користење на интернет.
- **Дискусија:** Учениците дискутираат на тема: „Културниот живот на младите“.
- **Практични активности:** Учениците вежбаат читање со разбирање текстови (песни, стрипови, статии од списанија за млади, дијалошки и монолошки текстови) приспособени на возраста и нивото на јазичните познавања. вежбаат изговор на кратки и на долги самогласки, на ритам и на интонација карактеристични за германскиот јазик. вежбаат правопис. поврзуваат огласи со личности. опишуваат фотографии и слики. издвојуваат потточки при читање на текст. употребуваат двојазичен речник за толкување на непознатата лексика. дополнуваат текстови со празнини. поврзуваат прашања со одговори. оценуваат искази како точни и како неточни. одговараат прашања со повеќечлен избор. вметнуваат кратки реченици во текст и вежбаат тематско насочени дијалози.
- **Креативни активности:** Учениците изработуваат проекти (плакат, претстава/драматизација, скеч), изработуваат училиштен весник во електронски формат и снимаат видеоспот, изготвуваат мисловни мапи и презентации. изработуваат летоци и брошури. опишуваат ситуации. пишуваат нова верзија на крајот или на друг изоставен дел од приказна и го реконструираат редоследот на текстот врз основа на препознавање на временските и на причинско-последичните односи.
- **Индивидуални активности:** Во секојдневните комуникациски ситуации, учениците умеат така да ги пренесат говорените и пишуваниите искази од германски на мајчин јазик и обратно со што ќе ја овозможат разбирливоста на клучните искази.

Тема 6: СВЕТОТ ОКОЛУ НАС: ПАТУВАЊА, СООБРАЌАЈ И ОРИЕНТИРАЊЕ, УЧЕЊЕ СТРАНКИ ЈАЗИЦИ И ГЕРМАНСКОЈАЗИЧНИТЕ ЗЕМЈИ

Вкупен број часови: 36

Резултати од учењето:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на да:

1. разбере главни информации во говорен текст како соопштенија, информации од медиумите, интервјуа и сл.;
2. разбере јасно структурирани пишувани текстови и да најде конкретни информации во текстови на познати теми како адаптирани статии од печатени весници и портали, брошури, летоци, реклами, текстови на интернетски форуми и на дружбени мрежи и сл.;

3. да комуницира усно, извршувајќи рутински задачи што наложуваат едноставна и директна комуникација за да опише патување, искуставата со учење странски јазици, карактеристики на германскојазичните земји и сл.;
4. се изрази усно за да опише некое патување, одмор, викенд, искуства со учење странски јазици сл.;
5. состави писмени структурирани описи на одмор, патување, познавање странски јазици и сл.; и
6. споредува елементи од социокултурниот живот на своите врстници од германскојазичните земји и ги збогатува познавањата за сопствената култура.

а) Јазични функции:

- опишување место и дестинација
Berlin ist eine aufregende Stadt für Jugendliche. Sie bietet eine Mischung aus Kultur, Freizeit und Spaß. An der East Side Gallery kann man beeindruckende Street Art sehen. Der Tiergarten lädt zum Entspannen und Radfahren ein. Am Alexanderplatz gibt es viele Geschäfte und den berühmten Fernsehturm. Abends locken zahlreiche Clubs und Open-Air-Partys.
- поставување прашање за ориентирање
  - *Wie komme ich zum Marktplatz? Können Sie mir das erklären?*
  - *Nein, tut mir leid. Ich bin auch fremd hier. Schade, aber Sie müssen jemanden anderen nach dem Weg fragen.*
- искажување одалеченост
Die nächste Station ist nicht weit von hier. Die Kneipe war in einem anderen Stadtteil, gar nicht so weit weg von hier.
- објаснување ситуација
Obwohl der Bahnhof in der Nähe von unserem Haus war, mussten wir mit dem Taxi fahren, weil unsere Koffer so schwer waren.
- искажување времетраење
  - *Entschuldigung, wie lange ist die Jugendherberge geöffnet?*
  - *Von 8 Uhr bis 22 Uhr.*
  - *Und noch eine Frage bitte. Wie lange ist mein Ticket gültig?*

Стандарди за оценување:

- Опишува места, релации и дестинации.
- Препознава изрази за просторна оддалеченост.
- Индентификува јазични структури за опишување ситуации.
- Поставува прашања за определба на дел од деноноќието.
- Употребува јазични структури за образложување.
- Споредува обележја на различни земји и јазици.
- Применува изрази за информирање.
- Користи соодветна лексика и зборовни состави за да искаже чувства.
- Формулира искази за барање и за давање совети.
- Применува граматички структури за формулирање прашања кога има нејасност.
- Употребува соодветни јазични структури за толкување јазични изрази.
- Ги пренесува главните пораки во пишуван текст од германски на мајчин јазик и обратно, водејќи сметка за културните разлики и
- Известува за ученичките програми за размена.

- *Bis zu 24 Stunden.*
- поставување прашања за часот во деноноќието
- *Wie spät ist es?*
- *Es ist sieben Uhr.*
- *Um wie viel Uhr fährt der Zug ab?*
- *Um 21.30 Uhr.*
- образложување причини за доцнење
- *Tut mir leid, ich bin zu spät. Mein Zug ist nicht rechtzeitig angekommen.*
- *Kein Problem.*
- споредување
- Spanien ist größer als Deutschland, aber in Spanien gibt es nicht so viele Einwohner wie in Deutschland. In Südspanien ist es eigentlich immer ziemlich warm, ganz anders als in Deutschland. In Spanien gibt es genauso viele Sehenswürdigkeiten wie in Deutschland.*
- барање информации
- *Wohin fährt eigentlich diese Straßenbahn hier?*
- *Schau einfach auf den Fahrplan: die Strecke verläuft mitten durch die Stadt von Osten nach Westen bis nach Grünwald.*
- искажување радост и жалење
- *Übrigens fliege ich im August nach Spanien.*
- *Du, Glücklicher!*
- *Ich darf nicht in die Disko mitkommen, weil sich meine Eltern Sorgen machen.*
- *Du, Arme!*
- барање совет

– <i>Mein Englisch ist so schlecht. Was soll ich nur machen? Hast du vielleicht einen Tipp für mich?</i> – <i>Ich schaue mir oft englische Filme im Original an. Das hilft!</i> ▪ пренесување совет <i>Meine Lehrerin hat gesagt, die Schüler sollen neue Lernmethode ausprobieren und mehr üben.</i> ▪ образложување причини: <i>Jonas macht in den Ferien einen Sprachkurs in Deutschland, denn das Land gefällt ihm.</i> ▪ поставување прашања при неразбирање – <i>Schau mal, der Weg hier ist rot markiert. Was bedeutet das?</i> – <i>Das bedeutet, das ist ein ... Ich weiß das Wort nicht mehr, also eine Straße für Fahrräder. Ach ja, ein Fahrradweg.</i> – <i>Ach so, du meinst, hier dürfen nur Fahrräder fahren.</i> – <i>Ja, genau.</i> ▪ поставување прашање за толкување јазичен израз – <i>Der U-Bahn-Fahrer hat gesagt: „Bitte zurückbleiben.“ Was bedeutet das?</i> – <i>Das heißt, man darf nicht mehr einsteigen.</i> ▪ поставување прашање за германски еквивалент на англиски збор – <i>Was ist das deutsche Wort für „question“? Ich weiß das Wort nicht mehr.</i> – <i>„Question“ heißt auf Deutsch „Frage“.</i>	
б) Лексички единици: ▪ ориентирање во градот: <i>der Stadtplan, die Brücke, die Altstadt, die Innenstadt, die Gegend, die Kirche, die Strecke, die Bahnstrecke, das Stadtviertel, das Wohnheim, das Krankenhaus, das Rathaus</i>	▪ Препознава и разликува лексички единици и зборовни состави во пишуван и во говорен текст. ▪ Идентификува стратегии за учење странски јазици. ▪ Споредува јазични елементи меѓу германскиот и мајчинот јазик. ▪ Раскажува за случувања од непосредно искуство.

▪ превозни средства: <i>das Auto, der Bus, der Zug, die U-Bahn, die S-Bahn, die Straßenbahn, das Fahrrad, das Flugzeug.</i> ▪ видови патувања <i>die Stadtrundfahrt, die Weltreise, die Kreuzfahrt, die Abenteuerreise, die Sprachreise, der Ausflug, die Klassenfahrt, die Busreise, die Zugfahrt</i> ▪ документи за лична идентификација <i>das Reisedokument, der Reisepass, der Ausweis, der Führerschein</i> ▪ знаменитости <i>das Museum, der Dom, die Kirche, das Kloster, die Moschee, das Denkmal, der Turm, die Kunstgalerie, das Gemälde, das Stadion</i> ▪ искуства во германскојазичните земји <i>eine fremde Kultur erleben, von den Erfahrungen im Ausland erzählen, Ausstellungen über ein fremdes Land organisieren, die Landesspezialitäten kosten, die Landessprache erlernen, interessante Städte, schöne Strände, Berge besuchen, neue Menschen kennenlernen, Sehenswürdigkeiten besichtigen</i> ▪ ученички и студентски програми за престој во германскојазичните земји и за културна размена <i>das Austauschprogramm, der Schüleraustausch, der Austauschschüler, die Gastfamilie, die Gastgeschwister, die Gasteltern, das Schulprojekt, die Projektwoche</i> ▪ изучување странски јазици <i>die Muttersprache, die Fremdsprache, der Sprachkurs, der Sprachunterricht, die Sprachkenntnisse, die Wortliste, das Wörterbuch, das Zertifikat, die Aussprache, die Intonation, der Sprachfehler, der Text, das Verständnis, das Missverständnis</i>	▪ Употребува позната лексика и зборовни состави при продукција на нови искази и ▪ Правилно ги пишува познатите зборови и точно ги употребува правописните и интерпункциските знаци.

▪ активности при изучување странски јазици <i>Vokabeln lernen, Grammatik üben, mit Mitschülern in der Fremdsprache sprechen, Filme im Original anschauen, Gedichte auswendig lernen und aufsagen, Freunde aus dem Ausland oder im Internet suchen und mit ihnen chatten, Lieder übersetzen</i>	
в) Граматички структури: ▪ слаби, јаки и неправилни (мешовити) глаголи во претерит: <i>Ich war mit Malte in einer Jugendherberge. Dort gab es so viele Touristen, vor allem Engländer und Italiener. Eine Italienerin gefiel mir sehr. Bisher dachte ich, dass ich Italienisch gut kann, aber als ich sie traf, konnte ich kein einziges Wort sagen.</i> ▪ презент од модалниот глагол <i>sollen</i> – <i>Schnell, der Zug fährt gleich ab.</i> – <i>Warte doch! Meine Mutter hat mir gesagt, wir sollen erst Fahrkarten kaufen.</i> ▪ придавска дефлекција по неопределен член во номинатив: - машки род еднина: <i>ein großer Rucksack</i> - среден род еднина: <i>ein helles Zimmer</i> - женски род еднина: <i>eine schwere Tasche</i> - множина: <ϕ> <i>nette Leute.</i> ▪ придавска дефлекција по неопределен член во акузатив: - машки род еднина: <i>einen großen Rucksack</i> - среден род еднина: <i>ein helles Zimmer</i> - женски род еднина: <i>eine schwere Tasche</i> - множина: <ϕ> <i>nette Leute.</i> ▪ придавска дефлекција по неопределен член во датив: - машки род еднина: <i>einem großen Rucksack</i> - среден род еднина: <i>einem hellen Zimmer</i> - женски род еднина: <i>einer schweren Tasche</i> - множина: <ϕ> <i>netten Leuten.</i>	▪ Прави разлика меѓу начинот на образување претерит кај слаби, јаки и неправилни (мешовити) глаголи. ▪ Ги применува формите на модалниот глагол <i>sollen</i> во презент. ▪ Ги препознава наставките на придавската дефлекција по неопределен член во номинатив, во акузатив и во датив. ▪ Ги применува наставките на придавската дефлекција по неопределен член во номинатив, во акузатив и во датив. ▪ Прави разлика меѓу придавската дефлекција по определен и по неопределен член во номинатив, во акузатив и во датив. ▪ Ги идентификува формите на неопределената замена <i>einer</i> во номинатив и во акузатив. ▪ Ги користи форми на неопределената замена <i>einer</i> во номинатив и во акузатив. ▪ Применува присвојна замена во номинатив и во акузатив. ▪ Составува прашални изрази со предлог. ▪ Применува предлошки прилози при образување граматички структури. ▪ Го користи допусниот подредник <i>obwohl</i> (подредувачки сврзник) за образување зависносложена реченица. ▪ Прави разлика во изговорот на согласките во туѓи зборови. ▪ Разликува изговор на согласки и согласни групи и ▪ Изговара зборови разбирливо и применува правилна реченична интонација при нивна интерпретација.

- неопределената заменка *einer* во номинатив:
 машки род еднина: *einer*
 среден род еднина: *ein(e)s*
 женски род еднина: *eine*
 [множина: *welche*]
- неопределена заменка *einer* во акузатив:
 машки род еднина: *einen*
 среден род еднина: *ein(e)s*
 женски род еднина: *eine*
 [множина: *welche*]
- присвојните заменки во номинатив:
 машки род еднина: *meiner / deiner / seiner / ...*
 среден род еднина: *mein(e)s, / dein(e)s / sein(e)s / ...*
 женски род еднина: *meine / deine / seine / ...*
 множина: *meine / deine / seine / ...*
- присвојните заменки во акузатив:
 машки род еднина: *meinen / deinen / seinen / ...*
 среден род еднина: *mein(e)s / dein(e)s / sein(e)s / ...*
 женски род еднина: *meine / deine / seine / ...*
 множина: *meine / deine / seine / ...*
- неопределениот членски збор *irgendein* и неопределените прилози: *irgend-*:
 еднина: *irgendein, irgedein, irgendeine*
 [множина: *irgendwelche*]
irgendwo, irgendwie, irgendwann ...
- прашални предлошки прилози: *wo + (r) + предлог*
wovon, wozu, wobei, wovor, womit, wofür, wonach,
worauf, woran, worüber, woraus, worin, worunter, worum

- предлошки прилози: *da + (r) + предлог davon, dazu, dabei, davor, damit, dafür, danach, dagegen, dazwischen, darauf, daran, darüber, daraus, darin, darum*
- прашања со предлог + прашална замена во дат. или акуз. *mit wem, zu wem, bei wem. für wen, gegen wen, um wem*
- временскиот предлошки израз *bis zu + датив:*
дат. од машки род еднина: *bis zu einem Monat*
дат. од среден род еднина: *bis zu einem Jahr*
дат. од женски род еднина: *bis zu einer Woche*
дат. од множина: *bis zu zwei Stunden*
- допусниот подредник (подредувачки сврзник) *obwohl*
Ich freue mich schon darauf, obwohl ich in Wien noch niemanden kenne.
- изговор на согласките [f] и [v]
<f>: *für, treffen, hoffen.*
<v>: *Vater, Veranstaltung, vergessen.*
<v>: во туѓи зборови
Video, Karneval, Vase, Klavier.
<w>: *warum, Erwartung, warten.*
- изговор на согласката [pf] и на согласната група [kv] <pf>:
Pflegeheim, Apfel, Kopf, Pflanze.
<qu>: *Qualität, Quatsch, bequem, Quiz.*
- изговор на согласката: [ts]
<ts>: *Tickets, arbeitslos, nichts, nachts* (на морфемската граница).
<tz>: *Platz, sitzen, putzen, Besitzer.*
- <z>: *Zug, umziehen, Kreuzung*
- <t>: *Redaktion, Patient, international* (пред неслоготворно [i])

Примери за активности:

- **Истражувачки активности:** Учениците се информираат за знаменитостите, историските настани, културата, традицијата и обичаите во германскојазичните земји. разменуваат лични искуства во интервју за ученички, за семејни и за туристички патувања во земјата и во странство. разменуваат искуства за изучување странски јазици во училиште, на курс или во земјата каде што се говори јазикот.
- **Практични активности:** Учениците вежбаат читање со разбирање текстови (песни, стрипови, статии од списанија за млади, дијалогски и монологски текстови) приспособени на возраста и на нивото на јазичните познавања. вежбаат изговор на кратки и на долги самогласки, ритам и интонација карактеристични за германскиот јазик. вежбаат правопис. поврзуваат огласи со личности. опишуваат фотографии и слики. издвојуваат потточки при читање текст. употребуваат двојазичен речник за толкување на непознатата лексика. дополнуваат текстови со празнини. поврзуваат прашања со одговори. оценуваат искази како точни и како неточни. одговараат прашања со повеќечлен избор. вметнуваат кратки реченици во текст и вежбаат тематско насочени дијалози и др..
- **Дискусија:** Учениците развиваат дискусија на тема: „Моето омилено место за патување“.
- **Креативни активности:** Учениците изработуваат проекти (плакат, претстава/драматизација, скеч и сл.). изготвуваат мисловни карти и презентации. изработуваат летоци и брошури. опишуваат ситуации. пишуваат нова верзија на крајот или на друг изоставен дел од приказна и го реконструираат редоследот на текстот врз основа на препознавање на временските и причинско-последичните односи.
- **Индивидуални активности:** Во секојдневните комуникациски ситуации, учениците умеат така да ги пренесат говорените и пишуваните искази од германски на мајчин јазик и обратно со што ќе ја овозможат разбирливоста на клучните искази.

Тема 7: КУЛТУРА И ИНТЕРКУЛТУРНА КОМУНИКАЦИЈА

Вкупно часови: Се реализира во склоп на часовите наменети за другите теми, во текот на целата учебна година.

Резултати од учење:

Ученикот/ученичката ќе биде оспособен/-на:

1. да демонстрира способност за препознавање и разбирање на културни информации преку употреба на стекнатиот вокабулар и граматички структури;
2. да ги применува новостекнатите јазични и културни знаења за анализа и интерпретација на текстови, медиуми и активности релевантни за културата на германскојазичните земји;

3. да го користи усвоениот вокабулар и граматички структури за да опише и спореди обичаи, традиции и културни практики меѓу сопствената и германската култура;
4. да ги објасни разликите и сличностите со користење на усвоениот вокабулар;
5. да ги опише културни вредности и нивната изразеност во обичаите; и
6. да истражува традиционални обичаи, празници и ритуали во различни култури.

Ученикот/ученичката ќе:

1. развива емпатија и почит кон луѓето од различни културни позадини.
2. има позитивен став кон културните разлики и културната разновидност.
3. ја разбира и прифаќа вредноста на мултикултурниот дијалог како начин за збогатување на сопствените погледи и искуства.
4. размислува критички за сопствените ставови и предрасуди кон другите култури.
5. ги почитува универзалните вредности како што се толеранцијата, соработката и меѓусебното разбирање.

Содржини (и поими):	Стандарди за оценување:
Наставните содржини се фокусирани на запознавање на учениците со културните, цивилизациските и социјалните особености на земјите каде што се зборува германскиот јазик. Целта е да се поттикне развојот на културната свест, да се разберат културните разлики и да се направи споредба со сопствената култура.	• Идентификува значајни празници, обичаи и традиции на германската култура. • Ги објаснува основните концепти и вредности што ги одразуваат културните практики на земјите во кои се зборува германскиот јазик. • Наведува примери за историски или социјални фактори кои влијаеле врз развојот на културните обичаи. • Ги опишува сличностите и разликите помеѓу обичаите, традициите и празниците на германската и сопствената култура, користејќи релевантни примери. • Ги препознава и толкува културните симболи, објаснувајќи го нивното значење. • Ги применува стекнатите јазични вештини и знаењата за германската култура и во ситуации кои бараат интеркултурна комуникација.
Примери за активности: • Индивидуална активност: Учениците самостојно пишуваат краток состав во кој опишуваат еден значаен празник од германската култура, користејќи го усвоениот вокабулар.	

- **Квиз:** Учениците, поделени во мали групи, се натпреваруваат на квиз со прашања од типот "Точно/Неточно", "Избери го точниот одговор" или "Пополни ги празните места", во врска со културните традиции и обичаи од сопствената и германската култура.
- **Дебата:** Учениците, поделени во две групи, дебатираат на тема "Традиционалните обичаи: Треба ли да се зачуваат или да се прилагодат на современите времиња?"
- **Дискусија:** Учениците ги споделуваат своите размислувања на тема:"Кои културни симболи се типични за нашата земја, а кои за германскојазичните земји?"
- **Играње улоги:** Учениците симулираат сцена во која подготвуваат прослава за одреден празник од својата и германската култура. При тоа треба да ги користат правилните изрази, поздрави и социјални норми што ги учат.
- **Истражувачка активност:** Учениците истражуваат и презентираат традиционални празници, обичаи или фестивали од земјите каде што се зборува германскиот јазик.

ИНКЛУЗИВНОСТ, РОДОВА РАМНОПРАВНОСТ / СЕНЗИТИВНОСТ И ИНТЕРКУЛТУРНОСТ

Наставникот обезбедува инклузивност преку вклучување на сите ученици во сите активности за време на часот. Притоа, овозможува секој ученик да биде когнитивно и емоционално ангажирано преку користење на соодветни методички приоди (индивидуализација, диференцијација, тимска работа, соученичка поддршка). При работа со учениците со попреченост применува индивидуален образовен план (со приспособени резултати од учењето и стандарди за оценување) и секогаш кога е можно користи дополнителна поддршка од други лица (образовни асистенти, образовни медијатори, тутори волонтери и професионалци од училиштата со ресурсен центар). Редовно ги следи сите ученици, особено оние од ранливите групи, за да може навремено да ги идентификува тешкотиите во учењето, да ги поттикнува и поддржува во постигнувањето на резултатите од учењето.

При реализација на активностите, наставникот еднакво ги третира и момчињата и девојчињата, при што води грижа да не им доделува родово стереотипни улоги. Кога формира работни групи, настојува да обезбеди баланс во однос на полот. При избор на дополнителни материјали во наставата, користи илустрации и примери што се родово и етнички/културно сензитивни и поттикнуваат родово рамноправност, односно промовираат интеркултурност.

ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Оценувањето на постигнувањата на учениците се врши врз основа на дадените стандарди за оценување со позитивно нагласување на постигнатиот напредок за владеење на јазикот, а не негативно истакнување на недостатоците. По предметот Германски јазик за I година (експериментална настава) на гимназиското образование, учениците ги совладуваат петте јазични вештини: разбирање при слушање, разбирање при читање, зборување (говорна интеракција и говорна продукција), пишување (писмена интеракција и писмена продукција) и јазично посредување (медијација). За таа цел наставникот/наставничката ги следи и ги оценува:

- усните одговори на прашања поставени од наставникот/-чката или од соучениците и учеството во дијалози со примена на усвоената лексика.
- вербалното реагирање на говорен исказ.
- читањето и разбирањето на пишувани искази, дијалози и текстови.
- правилното пишување зборови, реченици и дијалози, како и пишувањето пораки, лични писма, покани, електронски писма, насочени состави, парафразирање кратки текстови и пишување сопствено мислење на дадена тема.
- пренесувањето говорени и пишувани искази од германски на мајчин јазик и обратно.
- индивидуалните и групните изработки на проектни задачи (постери, илустрации, презентации).
- домашните задачи.

По завршување на учењето на секоја тема, учениците добиваат сумативна оценка во вид на опис на постигнатите стандарди за оценување. Сумативното оценување се користи во одредени периоди во наставната година и е поврзано со одредени периоди, крај на одделна тема, тримесечје, полугодие и бројчена оценка на крајот на наставната година.

Во текот на наставата континуирано се следат и формативно се вреднуваат постигнувањата на учениците, се собираат податоци за нивните активности, мотивираноста за учење во текот на наставата, интерактивноста и активната соработка со соучениците.

Секоја активност на учениците во текот на наставниот час на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Оценувањето е составен, а не изолиран дел од наставниот час. Проверката на знаењето, како и оценувањето на учениците, не треба да се разликува од редовните активности во текот на часот, односно учениците не треба да се издвојуваат поединечно при усната проверка на знаењето.

Оценувањето на постигнувањата на учениците треба да биде јавно, тековно и согласно критериумите и стандардите за оценување според нивоата од Блумовата таксономија. Следењето и оценувањето на постигнувањата кај учениците треба да се врши плански, систематски и континуирано во текот на целата наставна година.

Вреднувањето на напредокот на учениците во текот на првото и второто полугодие, како и на крајот на учебната година ќе се врши со бројчани оценки. Од вкупниот број оценки, во секое полугодие три ќе се базираат на писмени работи, додека останатите оценки ќе се базираат на усни одговори, учество во комуникативни активности, домашни задачи, индивидуални и групни изработки на проекти и тестови. Учениците треба

однапред да бидат запознаени со критериумите и начинот на оценување. Критериумите за формирање оценка треба да се експлицитни како за ученикот, така и за родителот, т.е. да се објаснат уште на почетокот на учебната година и наставникот да се придржува до тие критериуми. Како критериуми можат да се земат: оценките од усното искажување, оценките од писмените работи/тестови, оценките од активноста на часот, изработката на домашни задачи, изработка на презентации и проектни задачи.

Целта на овие дидактички препораки е да му/и помогнат на наставникот/наставничката да ги постигне поставените цели применувајќи во наставата најнови сознанија од подрачјето на дидактиката и методиката на наставата по странски јазици, педагогијата и психологијата, т.е. позитивни домашни и странски искуства поврзани со наставата и учењето на германскиот јазик, но притоа да не ја ограничува неговата/нејзината креативност.

Во планирањето на наставата по предметот Германски јазик за I година (експериментална настава) на гимназиското образование земени се предвид содржините во наставните програми по другите предмети кои се изучуваат во истата година, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување во однос на целите и содржините со акцент на интегрираното поврзување со содржините од мајчиниот јазик.

Фокус на вниманието на современата настава е ученикот/ученичката и процесот на учење. Треба да се почитуваат возраста, потребите, интересите на учениците. Наставникот не е повеќе единствен извор на знаења и информации и неговата улога не е само пренесување на знаења. Неговата улога е да ги поттикнува учениците да користат и други извори на знаења и информации и да ги насочи како да учат.

При изборот на активностите треба да се води сметка за диференцијацијата и разновидноста. Треба да се одберат или адаптираат активности кои би одговарале на различните стилови на учење (визуелен, аудитивен, кинестетички). различните видови интелигенција (вербална лингвистичка, математичко логичка, музичко ритмичка, визуелно просторна и други), како и на нивоата на знаења на учениците.

Треба да се има предвид дека менувањето на различни форми на работа во наставата (фронтална, индивидуална и работа во парови и групи, истражувачка работа, работилници), како и менувањето на пократки и подолги, побучни и потивки активности, периодите на сконцентрирано внимание и опуштање на учениците за време на часот, ја подобруваат мотивацијата за учење.

Наставата по германски јазик се заснова на холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин. Согласно горенаведеното, за изучување странски јазик не може да се определи, односно не е можно да се планира бројот на часовите по одделни компоненти.

Почеток на имплементација на наставната програма	учебна 2024/2025 година
Институција/ носител на програмата	Биро за развој на образованието
Согласно член 21 став 3 од Законот за средното („Службен весник на Република Македонија“ бр. 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 42/11, 51/11, 6/12, 100/12, 24/13, 41/14, 116/14, 135/14, 10/15, 98/15, 145/15, 30/16, 127/16, 67/17 и 64/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 229/20 и 78/25), министерката за образование и наука ја донесе наставната програма по предметот <i>Германски јазик</i> за I година гимназиското образование (експериментална настава).	бр. 13-1004/2 18.7.2025 година Министерка за образование и наука, проф. д-р Весна Јаневска, с.р.